

دانشگاه علوم پزشکی

و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

عنوان

تبیین چالش های فرایند اعزام بیماران بین بیمارستان های دانشگاهی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان و کرمان و

ارائه راهکار

توسط

زینب صادقی

استاد راهنما

دکتر آناهیتا بهزادی

استاد مشاور

دکتر محمدحسین مهرانحسینی

شماره پایان نامه: (...)

سال تحصیلی (بهمن 1404)

زمینه و هدف: یکی از مهم‌ترین چالش‌های حوزه سلامت در کشورهای مختلف، فرآیند انتقال و اعزام بیماران بین مراکز درمانی است. این فرآیند که در بسیاری از موارد به‌ویژه برای بیماران با شرایط بحرانی انجام می‌شود، در صورتی که به‌طور صحیح مدیریت نشود، با مشکلات جدی مانند آسیب‌های پزشکی و افزایش خطرات جانبی همراه خواهد بود. انتقال بین‌بیمارستانی بیماران بدحال یکی از حلقه‌های حیاتی زنجیره بقاست که در ایران و بسیاری از کشورها با چالش‌های جدی ساختاری، عملیاتی و بالینی همراه است. این مرور دامنه‌ای چالش‌های این فرآیند را در ایران و جهان شناسایی و طبقه‌بندی کرد. هدف بررسی چالش‌های موجود در فرآیند اعزام بیماران در ایران و سایر کشورها بود.

روش کار: این مرور دامنه‌ای بر پایه چارچوب Malley'O & Arksey و دستورالعمل PRISMA در نوامبر ۲۰۲۵ انجام شد. پس از جست‌وجو در پایگاه‌های PubMed، Scopus، Science of Web، SID، MagIran و Scholar Google و غربالگری ۲۱۴۸ رکورد، در نهایت ۱۷ مطالعه با کیفیت بالا (۹ مطالعه ایرانی و ۸ مطالعه خارجی) وارد تحلیل شدند. داده‌ها با روش تحلیل تماتیک، نرم‌افزار MAXQDA ۲۰۲۲ و با رعایت معیارهای اعتبار Guba & Lincoln بررسی و دسته‌بندی گردید.

یافته‌ها: تحلیل تماتیک به استخراج پنج تم اصلی منجر شد: حکمرانی و استانداردهای نهادی، سازمان‌دهی و فرآیند عملیاتی اعزام، منابع انسانی و انتقال دانش بالینی، ایمنی بیمار و مدیریت ریسک حین انتقال، و داده، مستندسازی و پایش عملکرد؛ چالش‌ها در ایران به‌ویژه به دلیل نبود سامانه یکپارچه ظرفیت‌سنجی تخت، اجرای ناهمگون دستورالعمل‌ها، آموزش ناکافی پرسنل، فقدان چک‌لیست ایمنی الزامی و غیبت رجیستری ملی انتقال بیماران شدت و فراوانی بیشتری دارد.

نتیجه‌گیری: چالش‌های انتقال بین‌بیمارستانی در ایران یک چرخه معیوب درهم‌تنیده تشکیل می‌دهند که اصلاح آن نیازمند مداخله همزمان در هر پنج حوزه است. استقرار سامانه ملی ظرفیت تخت، رجیستری اجباری انتقال، الزامی‌سازی چک‌لیست ایمنی و گنجاندن شاخص‌های اعزام در چرخه اعتباربخشی بیمارستان‌ها اولویت‌های فوری نظام سلامت ایران در این زمینه هستند. این نتایج برای سیاست‌گذاران، مدیران دانشگاه‌های علوم پزشکی، متخصصان طب اورژانس و برنامه‌ریزان کیفیت و ایمنی بیمار کاربرد مستقیم دارد.

کلیدواژه‌ها: اعزام بیماران، چالش‌های انتقال بیمار، سیستم بهداشت و درمان، هماهنگی درمانی، فرآیند انتقال بیمار

Abstract

Background and Objective: One of the most important challenges in the health sector in different countries is the process of transferring and dispatching patients between medical centers. This process, which is carried out in many cases, especially for patients in critical conditions, if not managed properly, will be accompanied by serious problems such as medical injuries and increased collateral risks. Interhospital transfer of critically ill patients is one of the vital links in the chain of survival that is accompanied by serious structural, operational, and clinical challenges in Iran and many countries. This scoping review identified and classified the challenges of this process in Iran and the world. The aim was to examine the challenges in the process of dispatching patients in Iran and other countries.

Methodology: This scoping review was conducted based on the Arksey & O'Malley framework and the PRISMA guidelines in November 2025. After searching PubMed, Scopus, Web of Science, SID, MagIran, and Google Scholar databases and screening 2148 records, 17 high-quality studies (9 Iranian and 8 foreign studies) were finally included in the analysis. The data were reviewed and categorized using thematic analysis method, MAXQDA 2022 software, and in compliance with Lincoln & Guba validity criteria.

Findings: Thematic analysis led to the extraction of five main themes: governance and institutional standards, organization and operational process of dispatch, human resources and clinical knowledge transfer, patient safety and risk management during transfer, and data, documentation, and performance monitoring; the challenges in Iran are particularly severe and frequent due to the lack of an integrated bed capacity measurement system, heterogeneous implementation of guidelines, inadequate staff training, lack of mandatory safety checklists, and absence of a national patient transfer registry.

Conclusion: Interhospital transfer challenges in Iran constitute an intertwined vicious cycle that requires simultaneous intervention in all five areas to correct. Establishing a national bed capacity system, a mandatory transfer registry, making safety checklists mandatory, and including referral indicators in the hospital accreditation cycle are immediate priorities for the Iranian health system in this regard. These results have direct implications for policymakers, administrators of medical universities, emergency medicine specialists, and quality and patient safety planners.

Keywords: Patient referral, Patient transfer challenges, Health care system, Treatment coordination, Patient transfer process